

JEL Classification: C8, H7, O3, R5

Віталіна ЯРОЩУК

здобувачка вищої освіти на першомк бакалаврському рівні факультету управління та економіки,

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,

Тетяна САМАРІЧЕВА

к.е.н., доцентка кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку,

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,

Vitalina YAROSCHUK

a student of higher education at the first bachelor's level of the Faculty of Management and Economics,

Khmelnytskyi University of Management and Law named after Leonid Yuzkov,

yaroshchuk.vitalina@gmail.com

Tetyana SAMARICHEVA

Candidate of Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Banking, Insurance and Stock Market,

Khmelnytskyi University of Management and Law named after Leonid Yuzkov,

tetiana.samaricheva@huup.km.ua

ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ОПТИМІЗАЦІЮ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ

THE IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION ON THE EFFICIENCY AND OPTIMIZATION OF LOCAL BUDGET MANAGEMENT

Анотація. Досліджено вплив цифрової трансформації на підвищення ефективності та оптимізацію управління місцевими бюджетами. Розглянуто ключові напрями впровадження інформаційних технологій у фінансову діяльність органів місцевого самоврядування. Проаналізовано переваги використання електронних сервісів і автоматизованих систем у процесах планування, розподілу та контролю бюджетних коштів.
Ключові слова: цифрова трансформація, місцевий бюджет, автоматизація, прозорість, фінансовий контроль.

Abstract. The impact of digital transformation on increasing the efficiency and optimizing the management of local budgets is studied. The key areas of implementing information technologies in the financial activities of local governments are considered. The advantages of using electronic services and automated systems in the processes of planning, distribution and control of budget funds are analyzed. The role of digital tools in ensuring transparency, accountability and citizen involvement in public finance management is determined.

Keywords: digital transformation, local budget, automation, transparency, financial control.

Цифрова трансформація суттєво змінює підходи до управління місцевими бюджетами в Україні. Використання сучасних інформаційних технологій сприяє підвищенню прозорості та ефективності фінансових процесів. Автоматизація збору й аналізу даних дозволяє оперативно приймати обґрунтовані управлінські рішення. Завдяки цифровим платформам громади отримують зручні інструменти для контролю над використанням бюджетних коштів. Це сприяє оптимізації витрат і зменшенню корупційних ризиків на місцевому рівні. У результаті цифрова трансформація стає ключовим фактором сталого розвитку та зміцнення фінансової спроможності територіальних громад.

Цифровізація місцевих бюджетів та фінансів відкриває широкі можливості для оптимізації та покращення управління фінансовими ресурсами на місцевому рівні [1, с. 251]. В умовах сучасних викликів цифрові технології кардинально змінюють систему управління фінансами місцевих бюджетів. Інтеграція електронних сервісів забезпечує відкритість бюджетних процесів і підсилює довіру громадян до органів влади. Завдяки впровадженню автоматизованих систем обробки інформації зростає швидкість і точність прийняття управлінських рішень. Цифрові інструменти дають громадам можливість не лише відстежувати рух коштів у реальному часі, а й активно впливати на розподіл фінансових ресурсів. Це сприяє раціональному використанню бюджетних коштів і мінімізує ризики нецільового витрачання. Таким чином, цифрова трансформація стає основою ефективного фінансового управління й підвищення економічної самодостатності територіальних громад.

Часто запити населення, які надходять до органів місцевого самоврядування (ОМС), стосуються саме обробки великих масивів даних — даних з реєстрів, що також є одним з елементів Big Data в умовах цифрової економіки [2, с. 17]. Впровадження електронного врядування відкриває доступ до широкого спектру адміністративних послуг у дистанційному форматі. Онлайн-сервіси значно скорочують час на оформлення документів і знижують навантаження на державні установи. Крім того, цифрові рішення мінімізують людський фактор і сприяють підвищенню прозорості процедур. Такий підхід підсилює комфорт для користувачів і знижує ризики, пов'язані з великими скупченнями людей, особливо в періоди кризових ситуацій або надзвичайних станів. У результаті формується сучасна, доступна та ефективна система взаємодії між громадянами й органами місцевого самоврядування. Таким чином, основними напрямками впливу цифровізації на ефективність роботи ОМС є [3].:

1. використання цифрових технологій дозволяє органам місцевого самоврядування підвищити ефективність виконання завдань. Автоматизація процесів, оптимізація документообігу, електронні сервіси для мешканців — усе це сприяє досягненню кращих результатів у коротші строки з меншими витратами ресурсів;

2. цифрові платформи забезпечують зворотний зв'язок із мешканцями через опитування, електронні звернення та участь у громадських обговореннях. Це дозволяє місцевій владі краще розуміти потреби громади, виявляти актуальні проблеми й оперативно реагувати на виклики;

3. публікація фінансових звітів, планів розвитку та інформації про витрачання бюджетних коштів у відкритому доступі підвищує рівень прозорості. Громадяни отримують змогу контролювати дії влади, що сприяє формуванню довіри й активній участі у прийнятті рішень;

4. цифрові інструменти надають можливість органам влади швидко інформувати населення про свої рішення та позицію щодо важливих для громади питань. Це забезпечує єдину інформаційну політику, зменшує ризики поширення недостовірної інформації та сприяє підвищенню довіри до місцевої адміністрації.

Враховуючи ці аспекти, важливо забезпечити створення комплексного електронного інструменту для системного контролю за використанням публічних фінансів у територіальних громадах. Такий програмний продукт має стати основою для прозорого, відкритого й ефективного управління фінансовими ресурсами на місцевому рівні.

Обмін даними важко досягти через тенденцію уряду працювати ізольовано та небажання ділитися з територіальними громадами актуальною інформацією. Розроблення і впровадження єдиного програмного продукту електронного контролю за публічними фінансами територіальних громад допоможе досягнути [4]:

1. розробка достовірної та структурованої інформації стає основою для глибокого аналізу попередніх рішень, поточних фінансових процесів і прогнозування майбутнього впливу фіскальної політики на економіку громади. Надання актуальних даних

дає можливість об'єктивно оцінювати ефективність використання бюджетних ресурсів і коригувати стратегії розвитку на основі реальних показників;

2. впровадження чітких процедур і прозорих механізмів ухвалення рішень сприяє більш зваженому вибору оптимальних варіантів розподілу публічних фінансів. Керівники органів місцевого самоврядування отримують інструменти для аналізу економічних можливостей території, а також для прогнозування наслідків бюджетних рішень у контексті розвитку громади;

3. Своєчасне та передбачуване виділення фінансових і матеріальних ресурсів забезпечує стабільність у наданні життєво необхідних послуг і товарів. Вчасне фінансування підвищує ефективність реалізації місцевих програм, сприяє досягненню запланованих результатів і зміцнює довіру до органів влади.

Таким чином, впровадження цифрових технологій у систему управління місцевими фінансами стає необхідною умовою для забезпечення прозорості, підзвітності та результативності роботи органів місцевого самоврядування. Формування єдиного електронного середовища дозволяє здійснювати постійний контроль за надходженнями й витратами бюджетних коштів, сприяє підвищенню рівня довіри громади та розширює можливості для участі громадян у процесах прийняття рішень. Налагодження ефективного обміну інформацією між державними органами та територіальними громадами забезпечує інтеграцію фінансових потоків і прозорий розподіл ресурсів. В умовах сучасних викликів така трансформація є запорукою стабільного економічного розвитку регіонів та зміцнення фінансової самостійності громад.

Література

1. Морозов Д. Ю. (2024). Цифрові технології у системі публічного управління фінансами. *Вісник післядипломної освіти*, 28 (57), 246-258.

2. Ващенко В. В. (2023). Оптимізація діяльності органів місцевого самоврядування в умовах цифрової економіки (на прикладі фінансового відділу Підгороднянської сільської ради): *кваліфік. роб. на здобуття освітнього ступеня «магістр»*, спец. 051. Тернопіль: ТНТУ, 66.

3. Квітка С. (2020). Цифрові трансформації як сучасний тренд періодичного циклу розвитку суспільства. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. Спецвипуск, 131–134.

4. Лапоша Д. Ю. (2022). Впровадження цифрових технологій при здійсненні контролю за публічними фінансами в територіальній громаді. *Управління розвитком складних систем*, 51, 58–68.

References

1. Morozov D. Y. (2024). Tsyfrovi tekhnolohiyi u systemi publichnoho upravlinnya finansamy. *Visnyk pislyadyplomnoyi osvity*, 28 (57), 246-258.

2. Vashchenko V. V. (2023). Optyimizatsiya diyal'nosti orhaniv mistsevoho samovryaduvannya v umovakh tsyvrovoyi ekonomiky (na prykladi finansovoho viddilu Pidhorodnyans'koyi sil's'koyi rady): *kvalifik. rob. na zdobuttya osvith'oho stupenya «mahistr»*, spets. 051. Ternopil': TNTU, 66 s.

3. Kvitka S. (2020). Tsyfrovi transformatsiyi yak suchasnyy trend periodychnoho tsyклу rozvytku suspil'stva. *Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noyi akademiyi derzhavnoho upravlinnya pry Prezydentovi Ukrayiny*. Spetsvyppusk, 131–134.

4. Laposha D. Y. (2022). Vprovadzhennya tsyfrovykh tekhnolohiy pry zdiysnenni kontrolyu za publichnymy finansamy v terytorial'niy hromadi. *Upravlinnya rozvytkom skladnykh system*, 51, 58–68.